HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR I CANTORES SANCTI MARCI, NAKON ZAGREBA U BEČU I SALZBURGU

Gostovanje za pohvalu

Tri koncerta u tri večeri, 20, 21. i 22. veljače, u tri grada, i to u Zagrebu, Beču i Salzburgu, pa k tome još i u tri povijesno tako važne koncertne dvorane (zagrebački HGZ, Zlatna dvorana bečkog Musikvereina i Velika dvorana salzburškog Mozarteuma), pothvat je kojim se može pohvaliti malo koji orkestar. Ostvario je to Hrvatski komorni orkestar (HKO) sastavljen pretežno od mladih glazbenika, koji od utemeljenja prije trideset godina vrlo angažirano izvodi bogati program djela stranih i hrvatskih skladatelja, nastupa pod ravnanjem uglednih dirigenata i trajno uključuje soliste. Otkako je pozicija šefa dirigenta povjerena maestru Miranu Vaupotiću, koji se uspješno afirmira na međunarodnim koncertnim podijima, HKO bilježi nedvojbeni uspon u odnosu na zahtjevnost programa kao i u odnosu na izvedbenu razinu.

Potpis ?? Snimio Tugomir Hrabrić

Upravo zahvaljujući Vaupotićevu međunarodnom ugledu uslijedio je poziv za gostovanje u najuglednijim austrijskim dvoranama, i to u okviru ciklusa Schwingungen (Titraji), koji kao koncertnu sezonu u Musikvereinu i u Mozarteumu organizira IMK (Internationale Musik und Kulturförderung – Međunarodna glazbena i kulturna promocija) na čijem je čelu južnokorejska voditeljica Meehae Ryo. U pisanom obraćanju posjetiteljima priredaba ciklusa koji obuhvaća 28 koncerata u bečkom Musikvereinu s ukupno 200 koncerata godišnje u Austriji, voditeljica ističe namjeru IMK-a kojom se na svjetskom planu želi „povezivati kulture, različite dobne grupe i različite tradicije kako bi se s pomoću glazbe postiglo miroljubivo jedinstvo i povezivanje ljudi u svijetu te zbližavanje cjelokupnog čovječanstva u ljubavi Božjoj, dobroti i uzajamnom poštovanju". Doista, lijepo sročene namjere koje, posebno u Austriji, podupire Austrijska udruga umirovljenika, a zacijelo i mnoge druge organizacije, jer su oba koncerta, jednako u Beču kao i u Salzburgu, iako su održana u popodnevnim satima, bila odlično posjećena i obje su dvorane bile popunjene gotovo do posljednjeg mjesta.

Navedeno povezivanje kultura otkriva se i u sastavu solista koji su s HKO-om nastupali, a program predstavljen na sva tri koncerta bio je stalan u okvirnim djelima te promjenljiv u središnjim skladbama, odnosno uključenim solističkim koncertima. Prvu večer praizvedena orkestracija rukopisnog *particella* Blagoja Berse, njegove skice za orkestar naslovljene *Smrti dvorske lude*, op. 35 (*La morte del Buffone / Der Tod des Hofnarren*), koju je Bersa zapisao 1903. u Grazu kao programno zamišljenu simfonijsku pjesmu, a čiju je orkestraciju dovršio mladi skladatelj Ivan Končić, ponovljena je na koncertima u Austriji kao i izvedba *Requiema u d-molu, KV 626* W. A. Mozarta. Bersina dramatično intonirana priča o dvorskoj ludi koja umire zabavljajući dvorjane, a oplakuje ga samo njegova kći, glazba s očitim uzorima vagnerovsko-strausovske provenijencije, primana je s pozornošću i ispraćivana pljeskom odobravanja.

U drugom dijelu koncerta izvođen Mozartov *Requiem* popraćen je na svim koncertima pravim ovacijama. Uz HKO sudjelovao je zagrebački amaterski mješoviti zbor Cantores Sancti Marci, koji je pjevao koncentrirano i pouzdano, dinamički diferencirano i stilski primjerno, čemu se uvjerljivo pridružio i kvartet solista, južnokorejska sopranistica Eunsie Hong, armenska mezzosopranistica Sofia Tumanyan, španjolski tenor Moisés Molín te u Zagrebu hrvatski bas Ivica Čikeš, a u Austriji austrijsko-američki bas-bariton Steven Scheschareg. Članovi HKO-a u svim su pojedinostima, jednako u orkestralnim solima kao i u skupnom muziciranju, u svim izvedbama, pa i u pratnjama solističkih koncerata, dokazali visoku profesionalnu svijest i odgovornost za nastupe u tako uglednim dvoranama.

Solisti koje je pozvao organizator, južnokorejska violončelistica Youngeun Kim s izvedbama Boccherinijeva *Koncerta za violončelo i orkestar u D-duru, br. 6, G479* (Zagreb) i *Varijacija na rokoko temu* Čajkovskog (Beč) te talijanski pijanisti Marco Sollini i Salvatore Barbatano, koji su u Salzburgu interpretirali Mozartov *Koncert za dva klavira u Es-duru, KV 365*, imaju doduše mnogo „zvučnije" životopise od onoga što su zvučno doista i pokazali. Što se zagrebačkih izvođača tiče, možemo reći da su na gostovanju osvjetlali obraz sebi, gradu i državi koju su zastupali, a to uvelike pridonosi uspjehu.

ZDENKA WEBER

UZ 95. OBLJETNICU SMRTI DORE PEJAČEVIĆ: KONCERTI U NAŠICAMA, ZAGREBU I DUBROVNIKU

Žene u glazbi

Nekada je zagrebačka publika rado odlazila na komorne koncerte u (sada) Hrvatski povijesni muzej, jer je to bila akustički ugodna dvorana. Stoga je dobro da taj muzej na Gornjem gradu ponovno otvara vrata slušateljima, koji okruženi umjetničkim slikama mogu uživati u glazbi. A koncert održan 19. siječnja doista je bio dokaz vrsna muziciranja, k tome još i sadržajno izrazito dobro osmišljena prigoda za upoznavanje skladbi žena koje su u drugoj polovici 19. i na početku 20. stoljeća krčile putove afirmiranja skladateljica, autorica glazbenih djela.

Đana Kahriman i Ivana Jelača u Saloči od zrcala predaju svoje Žene u glazbi Snimio Vedran Levi

Pijanistica Ivana Jelača i violinistica Đana Kahriman, koje se mogu pohvaliti nizom osvojenih nagrada i nastupa, posvetile su pozornost Ženama u glazbi projektom predstavljenim prvo u Zavičajnom muzeju u Našicama u organizaciji Glazbene škole Kontesa Dora, a nakon zagrebačkog koncerta i u Dubrovniku 21. veljače.

Odabravši djela Dore Pejačević (1885–1923), Clare Schumann (1819–1896), Marie Theresie von Paradis (1759–1824) i Fanny Mendelssohn (1805–1847) predstavile su skladbe čije su temeljne oznake visoka razina nadarenosti i tehničkoga umijeća, ali skromnije oblikovne fakture, osim onih naše autorice glazbene moderne Dore Pejačević. O razinama nadarenosti dalo bi se raspravljati, a Clari Schumann nedvojbeno valja priznati vrlo visok stupanj skladateljskoga dara. Fanny Mendelssohn morala je odustati od skladateljstva i prihvatiti konvencije udane žene, pa i postati anonimna Fanny Hensel, kako bi njezin brat Felix Mendelssohn Bartholdy, genijalni majstor ali i privilegiran kao muškarac, mogao dobiti iscrpnu naobrazbu i društveno zasjati. Tek posljednjih desetljeća pokušava se ispraviti nepravda i skladbama Fanny otvoriti barem malo prostora za javno predstavljanje.

Walzer-Caprices, suita za klavir, op. 28 i *Sonata za violinu i klavir u D-duru, op. 26*, vrijedne su partiture Dore Pejačević. U interpretaciji Ivane Jelača i Đane Kahriman Dorina je glazba kvalitetom otkrila punu opravdanost brojnih izvedbi. Jednaku su pomnost i tehničku spremnost glazbenice pokazale i u izvedbama *Triju romanci za violinu i klavir, op. 22* Clare Schumann, supruge slavnoga romantičara Roberta Schumanna i *Sicilienne za violinu i klavir* Marie Theresie von Paradis, kćeri visokog dužnosnika u imperijalnom savjetu kraljice Marije Terezije, glazbe koja plijeni osjećajnim melodijama i „slatkim" harmonijama. Ivana Jelača, osim Dorinih klavirskih minijatura, prpošnih valcera, izvela je i dvije kratke klavirske sličice Fanny Mendelssohn, *Nocturno u g-molu* i *Il Saltarello Romano*, dva biserčića čiji se sjaj ogleda u nepretencioznoj osjećajnosti mlade ženske duše. Hvala glazbenicama na tom izboru!

Dvodnevni program *Kontesa Dora knjižnici u pohode*, realiziran u suradnji Dubrovačkih knjižnica i Udruge Sve ostalo je glazba, a uz potporu Grada Dubrovnika, počeo je predavanjem Što je čitala Dora? Dinka Župana, a sljedeće večeri nastavljen koncertom Žene u glazbi popraćenim izložbom s životopisima izabranih skladateljica. Tako su u čitaonici Narodne knjižnice Grad – popularnoj Saloči od zrcala – violinistica Đana Kahriman i klaviristica Ivana Jelača, inače potpisnica cjelokupne ideje, nadahnuto i raspoloženo izvele jednosatni koncert. Programom su predstavljene četiri skladateljice iz različitih povijesnih epoha, a širina njihovih talenata te skladateljskog zanata tim je izborom pokazala bitne različitosti. No sva četiri imena objedinjuje činjenica da su vremena u kojima su živjele bila teška za bilo kakvu vrstu ženske emancipacije te da su mnoge darovite osobe zaustavljene na margini društva.

Koncertna večer imala je odmjeren tempo događanja i odslušala se „u jednom dahu". Zasluga je to zanimljiva spoja dviju vrsnih umjetnica, koje su frazirale muzikalno i uigrano te uživljeno i smisleno vodile svoje linije. Publika ih je nagrađivala srdačnim pljeskom pa su ponovile *Sicilienne*. A dodatna je vrijednost što nas je upoznala s gotovo nepoznatom literaturom, čime je koncert i edukativan. Bitnu ulogu odigrao je sam prostor, saloča u dubrovačkoj palači. Mnogi su slični interijeri u bogatoj dubrovačkoj povijesti bili rasadnici kulture i novih ideja te su odgojili mnoga imena pa tako i skladateljicu Jelenu Pucić Sorgo. I četiri odabrane skladateljice s programa sigurno su odrastale u sličnim miljeima, što je atmosferu na ovom koncertu proželo romantičnom i nostalgičnom niti. U svakom slučaju, idući mokrim i pustim dubrovačkim ulicama nakon koncerta, jedno smo morali zaključiti: koncert bi se trebao ponoviti u toplije doba godine, i to u Kneževu dvoru! To svakako zaslužuju i Đana Kahriman i Ivana Jelača, kao i neka nova publika.

ZDENKA WEBER I SANJA DRAŽIĆ